

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.20.068/2023/3.

A tanács tagjai: Dr. Bartal Géza a tanács elnöke
Dr. Cseh Attila előadó bíró
Dr. Csesznok Judit Anna bíró
Dr. Puskás Péter bíró
Szolnokiné dr. Csernay Krisztina bíró

A felperes: felperes1
(cím1)

A felperes képviselője: ügyvédi iroda
ügyintéző: dr. Gál Szabolcs ügyvéd
(cím2)

Az alperes: alperes1
(cím3)

Az alperes képviselője: ügyvédi iroda1
ügyintéző: dr. Nemes Dénes ügyvéd
(cím4)

A per tárgya: Közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: Felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.372/2022/6. számú ítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Fővárosi Törvényszék 26.P.20.130/2016/99. számú ítélet

Rendelkező rész
A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A meg nem fizetett 2.660.300 (kétmillió-hatszázhatvanezer-háromszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A cég1 Kft. (a továbbiakban: Kft.) étrendkiegészítőket forgalmazott. Az alperes jogelődje, az cég2 (a továbbiakban: alperes) 2008. július 2-án kelt számú határozatával a Kft. által forgalmazott készítmények forgalomba hozatalát és forgalmazását azonnali hatállyal megtiltotta, valamint elrendelte a forgalomból való visszagyűjtésüket. Megtiltotta továbbá a forgalomból kitiltott termékekkel megegyező összetételű készítmények élelmiszerként, étrendkiegészítőként történő forgalomba hozatalát. A döntés alapja az a megállapítás volt, hogy a termékek veszélyt jelenthetnek a fogyasztók egészségére.

[2] A Kft. fellebbezése nyomán eljáró cég3 2008. november 6-án kelt számú határozatával az elsőfokú határozatot helybenhagyta.

[3] A termékeket a Kft. 2008. december 4-én bezárta és a telephelyén őrizte, azok megsemmisítése 2013. október 9-én történt meg.

[4] A fenti határozatok miatt indult közigazgatási perben a Fővárosi Bíróság 2011. február 2-án kelt 8.K.34.910/2008/19. számú ítéletével a Kft. keresetét elutasította. A Kúria a felülvizsgálati eljárásban hozott Kfv.IV.39.079/2011/7. számú, 2012. március 7-i végzésével a Fővárosi Bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat meghozatalára utasította.

[5] A megismételt eljárásban a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 24.K.31.070/2012/12. számú, 2013. január 21-én kelt ítéletével az számú közigazgatási határozatot – az elsőfokú határozatra is kiterjedően – hatályon kívül helyezte és az elsőfokú közigazgatási szervet új eljárásra kötelezte. A Kúria a 2013. november 7-én kelt Kfv.II.37.347/2013/6. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét ismét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezte.

[6] Az újabb megismételt eljárásban a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 2013. január 14-én kelt 24.K.33.801/2013/3. számú ítéletében az számú közigazgatási határozatot – az elsőfokú határozatra is kiterjedően – hatályon kívül helyezte. A megismételt eljárásban az alperes a 2013. június 14-én kelt számú – fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett – határozatában az eljárást megszüntette.

[7] A Kft. 2011. február 15-én a felperesre engedményezte az alperes által 2008. és 2009. években lefolytatott eljárás nyomán azonnali hatállyal zárolt és forgalomból kivont termékek miatti kártérítési követelését.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[8] A felperes keresetében az alperes 26.402.955 forint és járulékai megfizetésére kötelezését kérte kártérítés címén a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 339. §-a és 349. §-a alapján. Szerinte az alperes magatartása jogellenes volt, mert határozatát szakértői bizonyítás igénybevétele nélkül hozta meg, emiatt a termékek emberi egészségre veszélyességét kirívóan okszerűtlen mérlegelés eredményeként rögzítette; továbbá tévesen rendelkezett a termékek zárolásáról; amelyek értékesítésére nem volt lehetőség a közigazgatási per folyamatban léte alatt. Előadta, hogy kára egyrészt a vagyonában bekövetkezett értékcsökkenés (19.465.365 forint mint a megsemmisített termékek nettó beszerzési ára), másrészt elmaradt haszna (6.937.630 forint mint a zárolt és értékesíthetatlenné vált termékek beszerzési és a kereskedelmi forgalomban való értékesítési árának különbözete), az okozati összefüggés is fennáll, mert a termékek kizárólag az alperes döntései miatt váltak értékesítésre alkalmatlanná. A felperes megítélése szerint kára a 2013. január 14-én jogerőre emelkedett 24.K.33.801/2013/3. számú ítélet meghozatalának

időpontjában keletkezett, mert ez a határozat mondta ki, hogy a közigazgatási eljárás jogellenes volt.

[9] Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Érdemben vitatta a kártérítés tényállási elemeinek fennálltát és elévülési kifogást is előterjesztett.

Az első- és másodfokú ítélet

[10] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Indokolása szerint az alperes magatartása nem volt jogellenes, és az okozati összefüggés fennállta sem állapítható meg, továbbá a felperes követelése elévült.

[11] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[12] Határozatának indokolásában helytállónak ítélte az elsőfokú bíróság eljárását a felperes kárigényének az rPtk. 349. §-ának (1) bekezdésében foglalt különös és 339. §-ának (1) bekezdésében foglalt általános feltételei vizsgálatát illetően. Kifejtette, az előzményi közigazgatási perekben hozott bírósági határozatok nem támasztották alá, hogy a közigazgatási szervek jogellenesen jártak volna el a szakértői vélemény beszerzésének mellőzésekor, így jogellenes magatartásuk – az e körben a felperest terhelő bizonyítás [rPp. 164. § (1) bekezdés] ellenére – nem volt igazolható.

[13] A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróságnak az okozati összefüggés hiányára vonatkozó ítéleti indokaival is; nem nyert igazolást a termékek forgalomba hozatalának, forgalmazásának megtiltására, visszagyűjtésére vonatkozó közigazgatási határozat megalapozatlansága. A szakértői bizonyítás elmaradásának az oksági láncolatban betöltött szerepét csak a közigazgatási perben utóbb ténylegesen lefolytatott szakértői vizsgálat eltérő eredményével lehetett volna igazolni.

[14] Tévesnek ítélte a másodfokú bíróság a felperesnek a kár bekövetkeztének időpontjával kapcsolatos, az elévülési kifogásra előadott hivatkozásait is. E körben rámutatott, hogy a károsodás nem a közigazgatási határozat meghozatalakor következett be, a felperes jogelődjét a termékek begyűjtésekor (2008. december 4-én) sem érte kár, mivel azok még vagyonának részét képezték, a jövőbeli esetleges értékesítés lehetősége még nem szűnt meg; a hatóság intézkedése a cég rendelkezési jogát kétségtelenül korlátozta, de a vagyonelemek értéke nem csökkent, a vagyoni előny megszerzése nem lehetetlenült el. A kár bekövetkezése a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 24.K.33.801/2013/3. számú ítéletének keltezéséhez, jogerőre emelkedéséhez sem köthető; a felperes értelmezésében a hatósági eljárás jogellenességét megállapító döntésnek a károkozás folyamatában szerepe nincs. A másodfokú bíróság szerint a felperes kára akkor következett be, amikor a termékek szavatossági ideje lejárt; ezen a napon a tulajdonát képező vagyon értéke nullára csökkent, a remélt vagyoni előny megszerzésének lehetősége pedig megszűnt.

[15] Ezzel összefüggésben rámutatott, hogy korábbi – különböző időpontokra vonatkozó – nyilatkozatait követően a felperes a gyártó nyilatkozatát csatolva előadását úgy pontosította, hogy az utolsó darabok lejárat dátuma 2010. december 22. Az okirati bizonyítékra figyelemmel a másodfokú bíróság ez az időpontot tekintette a kár bekövetkezésének napjaként.

[16] Ebből kiindulva hangsúlyozta, hogy a követelés bíróság előtti érvényesíthetősége szempontjából, az elévülési kifogás vizsgálata során is ezt az időpontot kellett figyelembe venni. Az elsőfokú bíróság jogi indokait pontosítva kifejtette, hogy az elévülés nyugvásának vizsgálata helyes volt, azonban az rPtk. 326. § (2) bekezdése szerinti eltérő számítási szabályok alkalmazására nem volt szükség, mert a peradatok helyes értékelése mellett az elévülés nyugvása 2014. január 14-én szűnt meg, mely időponttól számítottan az elévülési

időből még több mint egy év volt hátra 2015. december 22-ig. Ehhez képest a felperes fizetési meghagyás útján 2016. április 26-án érvényesítette kárigényét, mely időpontig azonban az elévülési idő már 2015. december 22-én eltelt, továbbá az elévülés megszakadása nem következett be, ezért a felperes igényét bírósági úton nem érvényesítheti.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[17] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, annak elsődlegesen az elsőfokú ítéletre kiterjedő hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítása, másodlagosan a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése mellett az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a keresetének helyt adó határozat hozatala érdekében.

[18] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság jogszabálysértően értelmezte az alperes károkozó magatartásával és az elévüléssel kapcsolatos anyagi jogi rendelkezéseket, továbbá a kártérítési felelősség, az okozati összefüggés tekintetében helytelen következtetéseket állapított meg, eljárásjogi szabálysértést követve el. Megsértett jogszabályhelyként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:522. § (2) bekezdés a) és b) pontjait, 6:548. § (1) bekezdését, továbbá – beadványa tartalmából következően – az rPp. 163. § (1) bekezdését, 177. § (1) bekezdését, 206. § (1) és (3) bekezdését, valamint 252. § (3) bekezdését jelölte meg.

[19] A kártérítési felelősség tényállási elemeinek körében sérelmezte az alperes jogellenes magatartása hiányának jogerős ítéletben történt megállapítását. E körben a Ptk. 6:548. §-ára, valamint a Ket. 50. §-ára utalva változatlanul fenntartotta, hogy az alperes a tényállás tisztázási kötelezettség elmulasztása során kirívóan súlyosan tévedett, amikor bizonyítóerővel rendelkező bizonyíték és bizonyítási eljárás lefolytatása nélkül hozta meg a termékek megsemmisítését eredményező döntését. Erre tekintettel szerinte a másodfokú bíróság helytelenül értelmezte „a Ptk.” kártérítési felelősséggel kapcsolatos rendelkezéseit, ugyanis nem vizsgálta az alperes jogalkalmazói tevékenységével összefüggő jogszabályi környezetet. A rendelkezésre álló bizonyítékokat is helytelenül mérlegelte akkor, amikor az alperes tevékenysége során megvalósított mulasztást nem minősítette kirívóan súlyos tévedésnek, figyelemmel arra, hogy a bizonyítással kapcsolatos jogszabályi rendelkezések egyértelműek és a bizonyítási teher körében eltérést és mérlegelést engednek.

[20] Jogszabálysértőnek tartotta a jogerős ítéletet azért is, mert álláspontja szerint a másodfokú bíróság a közigazgatási bíróság megállapításaitól eltérő megállapításokat tett. Utalt arra, fellebbezésében már sérelmezte, hogy a bíróság nem folytatta le a szükséges és általa indítványozott szakértői bizonyítást, mely kifogását a másodfokú bíróság érdemben nem vizsgálta.

[21] Az okozati összefüggéssel kapcsolatban kifejtette, hogy az általánosan elfogadott jogértelmezési elvek alapján az okozati összefüggés vizsgálata során az egyik vizsgálandó körülmény az előreláthatósági klauzula. E körben kiemelte, kára a termékek megsemmisüléséből származó értékcsökkenés és az értékesítésük elmaradásával kapcsolatban felmerülő elmaradt vagyoni előny. Romlandó termék forgalomból történő kivonásának és forgalmazásának a megtiltása esetén egyértelműen előrelátható következmény, hogy a terméket meg kell semmisíteni, amelynek ténye önmagában kizárja annak értékesíthetőségét.

[22] Érvelése értelmében a jogerős ítélet indokolására figyelemmel a másodfokú bíróság érdemben nem bírálta el az okozati összefüggés kérdését, mely jogszabálysértés a határozat egészében történő hatályon kívül helyezését vonja maga után. Ugyancsak a hatályon kívül helyezésre irányuló elsődleges felülvizsgálati kérelme indokai között tért ki arra is, hogy az elsőfokú bíróság a jogellenesség és az okozati összefüggés hiánya miatti jogi álláspontjára tekintettel a bizonyítást mellőzte, a kár összege vonatkozásában sem folytatott le bizonyítást.

[23] Az elévüléssel kapcsolatban arra hivatkozott, hogy az első- és a másodfokú ítéletben foglaltakkal ellentétben az ő igénye jogi értelemben nem létezett az alperesi eljárás jogszabálysértő voltának megállapításáig. Kiemelte, az alperes jogalkalmazói tevékenységének jogszerűtlensége a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 24.K.33.801/2013/3. számú ítéletével került megállapításra 2013. január 14. napján, így az ő igénye jogi értelemben e napon jött létre. Kifejtette: „a Ptk.” általános rendelkezésétől eltérően „jelen esetben nem maga a károkozás alapozza meg a jogellenességet, hanem az eljárás jogszerűtlenségét megállapító döntés”, kára tehát ezen ítélettel következett be. E körben azt is sérelmezte, az eljárt bíróságok figyelmen kívül hagyták, hogy a Ptk. 6:548. § szerinti kártérítési felelősség érvényesíthetőségének további feltétele, hogy a kár rendes jogorvoslattal, továbbá közigazgatási perben ne legyen elhárítható. Erre tekintettel igénye addig nem volt érvényesíthető jogi úton, amíg lehetősége volt a kár elhárítására. Ez a feltétel pedig csak az említett ítélet jogerőre emelkedése után teljesülhet. Kiemelte: a jogszabály által előírt előfeltételek teljesülése nélkül „nem létezik a felperesi követelés”.

[24] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[25] A felperes felülvizsgálati kérelmének tartalmára tekintettel a Kúria mindenképp a felülvizsgálati eljárás jogi természetét és kereteit rögzíti az alábbiak szerint.

[26] A felülvizsgálati eljárás nem a per folytatása, nem egyfajta „harmadfokú” eljárás, hanem szigorú eljárási szabályok szerinti rendkívüli perorvoslat. Tárgya a jogerős ítélet [rPp. 270. § (2) bekezdés], amelynek jogszabálysértő voltát a Kúria kizárólag az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem, és – ha előterjesztettek – a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja, és csak az rPp. 272. § (2) bekezdésében szabályozott tartalmi követelményeknek mindenben megfelelő hivatkozások tekintetében.

[27] A Kúria – egyéb határozatai mellett – a Pfv.V.21.336/2020/5., Pfv.V.20.066/2021/8., Pfv.V.20.130/2021/5., Pfv.V.20.561/2022/8. számú határozataiban írtaknak megfelelően alkalmazandó, a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II.15.) PK véleményben (a továbbiakban: PK vélemény) foglaltak szerint a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő kötelező tartalmi kellékei a jogszabálysértés és a megsértett jogszabályhely megjelölése, valamint annak kifejtése, hogy a fél a határozat megváltoztatását milyen okból kívánja. Ezen együttes törvényi feltételeknek a fél akkor tesz eleget, ha egyrészt a megsértett jogszabályhelyet konkrétan megjelöli, másrészt a hivatkozott jogszabálysértést tartalmilag is körülírja, az arra vonatkozó jogi álláspontját kifejti, vagyis, ha a jogszabálysértésre való hivatkozása indokait is ismerteti (PK vélemény 3. pont). Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében több egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell az előző pontban meghatározott tartalmi követelményekkel (PK vélemény 4. pont).

[28] Mindennek a felperes felülvizsgálati kérelme tekintetében többirányú jelentősége volt.

[29] Egyrészt az ügyben – amint azt az eljárt bíróságok is helytállóan rögzítették határozataikban – az rPp. és az rPtk. volt alkalmazandó. Ezért a felperes által a felülvizsgálati kérelmében megjelölt Ptk. 6:522. § és 6:548. § egyrészt nem lehetett irányadó a felülvizsgálati eljárás során, másrészt az előbbi jogszabályhely – amely a kártérítési kötelezettség terjedelmét rögzíti a Ptk. rendszerében – megfelelősége esetén sem lehetett volna adekvátnak tekinthető, figyelemmel arra, hogy az eljárt bíróságok az alperes közigazgatási jogkörben okozott kártérítési felelőssége körében a teljes kártérítés elvének alkalmazásáig el sem jutottak, mert az alperes jogellenes magatartásának és ebből adódóan az okozati összefüggésnek a hiányára alapították a jogalap körében hozott döntéseiket.

[30] Másrészről az utóbbi jogszabályhely ugyan az rPtk. 349. § (1) bekezdésével részben tartalmilag azonosítható, az alább kifejtettekre figyelemmel azonban az ügyben jelentőséggel nem bírt.

[31] Nem volt jelentősége továbbá a Ket.-re történt hivatkozásnak sem, figyelemmel arra, hogy a jelen ügyben polgári jogi igény polgári perben történt elbírálására került sor.

[32] A felperes eljárási szabálysértésekkel kapcsolatos hivatkozásait illetően a Kúria rámutat, hogy a perbeli tényállás nem volt vitatott, azt felülvizsgálati kérelmében a felperes nem támadta, csupán általánosságban sérelmezte a szakértői bizonyítás elmaradását az rPp. 163. § (1) bekezdése, 177. § (1) bekezdése és 206. § (1) bekezdése felhívásával. Arra nézve azonban, hogy mi (lett volna) a különleges szakértelmet igénylő kérdés, a felperes előadást nem tett. A Pp. 206. § (3) bekezdésére történt hivatkozás pedig szintén nem volt adekvátnak tekinthető, tekintettel arra, hogy a kártérítés összege tekintetében az eljáró bíróságok semmilyen megállapítást nem tettek, így e vonatkozásban jogszabálysértést sem követhettek el.

[33] A felperes anyagi jogi felülvizsgálati hivatkozásai kapcsán a már fentebb jelzettek szerint a közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősség szabályaira történt hivatkozás ugyan – részben – azonosítható volt (a Ptk. 6:548. §-a részlegesen az rPtk. 349. §-ával feleltethető meg), azonban a felperes az rPtk. 339. §-át nem jelölte meg megsértett jogszabályhelyként, így az alperes jogellenes magatartásával és az okozati összefüggés hiányával kapcsolatos felülvizsgálati hivatkozások érdemben nem lettek volna vizsgálhatók.

[34] Ezen túlmenően azonban önmagában kizárta az alperes kártérítési felelőssége törvényi tényállási elemeinek érdemi vizsgálatát az a körülmény, hogy a felperes – bár az elévüléssel kapcsolatos jogerős ítéleti indokolást is támadta felülvizsgálati kérelmében (1.4. pont) – az elévüléssel összefüggésben egyáltalán nem jelölt meg megsértett jogszabályhelyet. Ez kizárta az elévülésre alapított jogerős ítéleti indokolás felülvizsgálatát. Az elévülés kérdésének érdemi vizsgálhatósága hiányában pedig a közigazgatási jogkörben okozott károkért való kártérítési felelősség tényállási elemeivel kapcsolatos felülvizsgálati indokok vizsgálata is szükségtelen volt, mert az elévüléssel összefüggő jogerős ítéleti indokolás érinthetetlensége okán az érdemi döntés nem lett volna megváltoztatható.

[35] A kifejtettekre figyelemmel a felperes anyagi jogi hivatkozásai érdemben nem foghattak helyt, ezért a Kúria a jogszabályoknak megfelelő jogerős ítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[36] 1952. évi III. törvény (rPp.) 272. § (2) bekezdés, 275. § (2) bekezdés

Kúria Pfv.V.21.336/2020/5., Pfv.V.20.066/2021/8., Pfv.V.20.130/2021/5.,
Pfv.V.20.561/2022/8. számú határozatok

A döntés elvi tartalma

[37] A felülvizsgálati kérelemben előadott hivatkozás érdemi vizsgálatát kizárja, ha a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél ahhoz kapcsolódóan nem jelöl meg konkrét megsértett és adekvát jogszabályhelyet.

Záró rész

[38] A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ugyanakkor az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő, és egyéb, a felülvizsgálati eljárással kapcsolatos eljárási költségével kapcsolatban sem merült fel adat, ezért a felülvizsgálati eljárási költségek tárgyában a Kúriának határoznia nem kellett.

[39] A felperes személyes illetékmentessége folytán le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (1) bekezdése szerinti illetékalap (26.602.995 forint) és az Itv. 50. § (1) bekezdése szerinti illetékmérték figyelembevételével számított 2.660.300 forint felülvizsgálati eljárási illetéket az Itv. 4. § (1) bekezdésére tekintettel az állam viseli.

[40] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet az rPp. 274. § (1) bekezdésének megfelelően tárgyaláson kívül bírálta el.

[41] Az ítélet elleni felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2023. június 1.

Dr. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Cseh Attila s.k. előadó bíró, Dr. Csesznok Judit Anna s.k. bíró, Dr. Puskás Péter s.k. bíró, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. bíró